

NEWSLETTER

Osvrt na Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Kine

Piše: Marta Luković, pravnik

U svetlu aktuelnih događaja i najava daljeg produbljenja diplomatskih odnosa između Srbije i NR Kine, osvrćemo se na Sporazum o slobodnoj trgovini koji je potpisan između dve zemlje, 17. oktobra 2023. godine.

Sporazum je potpisan prilikom održavanja Trećeg foruma za međunarodnu saradnju „Belt and Road“, i značajno je dostignuće u liberalizaciji trgovine, jer predstavlja **prvi sporazum ovakve vrste između Kine i neke zemlje Centralne i Istočne Evrope**. Kina i Srbija, inače, imaju kontinuitet i tradiciju diplomatskih odnosa, koji datiraju još od 1955. godine.

U periodu do stupanja na snagu Sporazuma (očekivano, u prvoj polovini 2024. godine), u Srbiji će Uredbom o usklađivanju nomenklature carinske tarife za 2024. godinu, biti prikazane preferencijalne stope carine za uvoz robe poreklom iz Kine.

Sporazum o slobodnoj trgovini je sporazum između dveju ili više država koji se zaključuje sa ciljem smanjenja prepreka za uvoz i izvoz roba i usluga među njima. U okviru politike slobodne trgovine, roba i usluge se mogu kupovati i prodavati preko međunarodnih granica sa nižim, ili bez državnih carina, ili zabrana koje bi sprečile njihovu razmenu.

Srbija, pored navedenog sporazuma sa Kinom, ima zaključen trgovinski sporazum i sa EU, i time je obezbeđen pristup na dva velika tržišta uz preferencijalni status, koji su ujedno i najveći trgovinski partneri Srbije. Nedovoljno je poznato da je Srbija glavni trgovinski partner Kine u Centralnoj i Istočnoj Evropi, a da Kina zauzima poziciju ključnog trgovinskog partnera Srbije u Aziji.

Ovim se očekuje da će se povećati izvoz srpskih proizvoda u Kinu, ali i da će srpske kompanije biti uključene u kineske globalne lance snabdevanja.

Potpisivanje bilateralnih sporazuma uglavnom više doprinosi velikim i razvijenim ekonomijama. Ipak, dugoročno gledano, Srbiji se otvara kinesko tržište. Efekti potpisivanja ovog sporazuma će biti vidljivi tokom narednih godina. Sporazum se odnosi se na skoro 10.500 proizvoda iz Srbije i gotovo 9.000 kineskih proizvoda, i predstavlja veliku priliku za srpske izvoznike.

U cilju olakšavanja međusobne trgovine, Srbija i Kina će u najvećoj meri pojednostaviti carinske i granične procedure i težiti unapređenju međusobne saradnje. Sporazumom se predviđa da će nadležni organi odgovorni za kontrolu uvoza i izvoza saradivati i koordinirati svoje procedure kako bi olakšali trgovinu između dve zemlje.

U slučaju da je potrebno da jedna od potpisnica sporazuma primeni bilateralne mere, jer je usled sniženja ili ukidanja carina u skladu sa Sporazumom došlo do pretnje ili nastupanja štete za domaću privrednu zemlju uvoznice, u obavezi je da drugoj strani dostavi sve relevantne informacije (dokaze o nastupanju ozbiljne štete ili pretnje od iste prouzrokovane povećanim uvozom, tačan opis robe i meru koju predlaže, kao i predloženi datum uvođenja i očekivano vreme trajanja). Bilateralne zaštitne mere primenjivaće se najduže dve godine, dok u izuzetnim okolnostima, mogu trajati najviše tri godine.

Sporazumom se predviđa i osnivanje Zajedničkog komiteta o slobodnoj trgovini između Srbije i Kine, a činiće ga predstavnici strana, koje će predvoditi odabrani visoki zvaničnici. Zajednički komitet će nadgledati i ocenjivati primenu Sporazuma, pratiti mogućnost dodatnog uklanjanja prepreka u trgovini i drugih restriktivnih mera koje se tiču trgovine između strana, nadgledati dalji razvoj i davati preporuke.

Odredbe ovog Sporazuma ne dovode u pitanje prava i obaveze strana prema Sporazumu STO, niti bilo kojim drugim međunarodnim sporazumima čije su Srbija i/ili Kina ugovornice.

Pored Kine, privrednici iz Srbije imaju povoljan status usled postojanja sporazuma CEFTA i saradnje sa Turskom, kao i za izvoz na tržišta Rusije, Belorusije i Kazahstana, razvijena tržišta EU, EFTA, kao i na pravo korišćenja Generalizovanog sistema preferencija sa SAD, Japanom i Australijom.